

IPB wil sector klaarstomen voor de toekomst

Stichting Innovatie Platform Boomteelt zag twee jaar geleden het levenslicht. In het platform bundelen kwekers hun krachten om tot een meer duurzame manier van produceren te komen. Dit willen ze vooral bereiken door te innoveren.

Ank van Lier

Van Lier is freelance-journalist voor De Boomkwekerij, boomkwekerij@hortipoint.nl

Het Innovatie Platform Boomteelt (IPB) werd in 2007 opgericht op initiatief van Harm Horlings van M. van den Oever Boomkwekerijen uit Haaren en Jan Hak van Clootwijk Nurseries uit Almkerk. Zij waren van mening dat er meer kon en moest gebeuren op het gebied van kennis en innovatie.

„Het idee was om innovatie binnen de sector meer in eigen hand nemen”, zegt secretaris Joost van den Oever. „Horlings en Hak signaleerden dat subsidiemogelijkheden niet optimaal werden benut en dat de sector nog onvoldoende werd betrokken bij onderzoek van kennisinstellingen.”

Op de vraag wat het belang is van innoveren, antwoordt Van den Oever: „Innovatie is allereerst van belang omdat nieuwe teeltmethoden een manier vormen om de kostprijs omlaag te brengen en het bedrijfsrendement te verbeteren. Dit is van groot belang, vooral in deze tijd van economische crisis. Daarnaast kan innovatie een belangrijke rol spelen in het streven naar een meer duurzame manier van produceren.”

Knelpunt

Bij het platform zijn zo'n 20 laanboomkwekers, bos- en haagplantsoenkwekers en containerteeltbedrijven uit Brabant en Opheusden aangesloten. Ze vertegenwoordigen gezamenlijk de helft van de Nederlandse boomkwekerijsector wat hectares betreft. Iedere kweker kan zich bij het platform aansluiten.

Hier zijn geen kosten of verplichtingen aan verbonden.

Toen het platform eenmaal een feit was, werden de knelpunten in de teelt van laanbomen, bos- en haagplantsoen en containers geïnventariseerd. Van den Oever: „Aan de hand hiervan zouden we dan, samen met kennisinstellingen en greenports, naar passende oplossingen kunnen zoeken.”

Deze inventarisatie, die eind 2007 werd afgerond, leverde enkele belangrijke aandachtspunten op. Zo kwam naar voren dat voor bos- en haagplantsoen de ontwikkeling van een klembandrooier van groot belang was, zodat meerdere rijen gelijktijdig konden worden gerooid. Voor de containerteelt bleek de ontwikkeling van een goed afdekmiddel voor potten essentieel, om onkruid tegen te gaan. Bij laanboomkwekers was vooral behoefte aan automatisering van het maken van draadkluiten en aan een automatische diktemeter.

„Naar aanleiding van deze uitkomsten zijn er gesprekken geweest met PPO en DLV, die het platform begeleiden en ondersteunen. Inmiddels is PPO gestart met onderzoek naar een automatische diktemeter.”

Onderzoek

Recent presenteerde het IPB het rapport 'Duurzame en innovatieve boomteelt'. HAS KennisTransfer uit Den Bosch voerde dit onderzoek in opdracht van het platform uit. Het onderzoek werd vanuit het IPB begeleid door een commissie waarin Horlings en Jan de Vries van Boot & Co zitting hadden. Insteek van het onderzoek: 'Hoe duurzaam zijn kwekers op dit moment, waar liggen knelpunten en welke innovaties kunnen deze knelpunten oplossen?'

Het onderzoek van HAS KennisTransfer vormt een aanvulling op de inventarisatie die het IPB zelf eerder uitvoerde. Van den Oever: „Onze eigen inventarisatie was vrij beknopt, het ging om slechts één A4'tje. De studenten hadden echter tijd om afspraken te maken met kwekers en toeleveranciers, en konden daardoor dieper op zaken ingaan. Dit rapport vormt dan ook een beter uitgangspunt voor de toekomst.”

De studenten ondervroegen voor het onderzoek 18 kwekers die zich bezighouden met de teelt van laanbomen, bos- en haagplantsoen of containerteelt, en die direct of indirect leveren aan de institutionele markt. Daarnaast werden diverse toeleveranciers en deskundigen geraadpleegd, onder meer van Anthos, NBvB en het Productschap Tuinbouw.

Mechanisatie

Het onderzoek laat zien dat er nog veel verbeterpunten zijn wat duurzaam produceren betreft. Om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen, moet volgens het rapport onderzoek worden gedaan naar de ideale uitgangswaarde en bodemge-

Secretaris IPB Joost van den Oever: „Iedere kweker kan zich bij het platform aansluiten. Hier zijn geen kosten of verplichtingen aan verbonden.”

Foto: Rens Kromhout

„Als het beeld bestaat dat we veel spuiten en het milieu vervuilen, is dat op termijn funest voor de sector. Uiteindelijk krijgen we dan alleen maar meer milieuwetgeving over ons heen.”

Imago

Het onderzoek van HAS KennisTransfer wijst uit dat de bedrijven slechts in beperkte mate aandacht hebben voor hun omgeving. Kwekers betrekken omwonenden en burgers maar weinig bij hun bedrijfsvoering. Ook aan inpassing in het landschap wordt nagenoeg geen aandacht besteed. Hierdoor is de sector relatief onbekend, wat niet positief is voor het imago.

Volgens de onderzoekers is dit ook een van de redenen dat het moeilijk is om goed geschoold personeel te vinden. Onbekend maakt immers onbemind. Van den Oever: „Het is belangrijk dat de sector transparanter wordt, kwekerijen moeten toegankelijker worden voor geïnteresseerden.”

Samengevat zien de onderzoekers voor toekomst van de boomkwekerij een combinatie van duurzaamheid en hightech. Duurzaamheid richt zich vooral op een beperking van het middelengebruik en versterking van de plant, de hightech bestaat met name uit mechanisatie van arbeidsprocessen.

Aanbevelingen

Het IPB gaat de komende maanden bekijken met welke aanbevelingen uit het onderzoek men aan de slag kan gaan. „Omdat wij zelf natuurlijk geen projecten uitvoeren, ligt hier een belangrijke taak voor PPO en DLV. Zij moeten projectvoorstellen indienen bij productschappen en cultuurgroepen. Door op een positieve manier samen te werken met belangenorganisaties en onderzoeksinstituten, hopen we als platform een bijdrage te kunnen leveren aan nieuwe ontwikkelingen.”

Wat de financiering betreft, wil het IPB de mogelijkheden bekijken van een zogeheten Innovatie Prestatie Contract (IPC). Dit is een regeling van het ministerie van Economische Zaken waarbij budget beschikbaar wordt gesteld om gedurende meerdere jaren innovaties te ontwikkelen voor het midden- en kleinbedrijf.

Van den Oever: „In samenspraak met onderzoeksinstituten en belangenorganisaties gaan we beoordelen of we bepaalde projecten kunnen opstarten met behulp van de IPC-regeling. In ieder geval hopen we dat de eerste projecten binnen afzienbare tijd van start kunnen gaan, zodat de sector kan worden klaargestoomd voor de toekomst.”

steldheid voor de verschillende gewassen, en naar het effect van plantversterkers op biologische basis.

Ook kan er nog veel worden gedaan om fysieke belasting van medewerkers in de boomkwekerij terug te dringen. Van den Oever: „Veel werkzaamheden zijn fysiek nog zwaar. Mechanisatie wordt hierbij aangehaald als oplossing. Er is wat dit betreft nog veel werk aan de winkel. Niet alleen moeten nieuwe technieken worden ontwikkeld, ook is het aan te raden een project op te starten waarin arbeidsbesparing en wellicht andere technieken worden gecombineerd.”

Het is volgens de onderzoekers ook belangrijk dat burgers een positief beeld hebben van de boomkwekerijsector.